

Tartalomjegyzék

Dr. Székely Domokos: 50 éve alapították a Földmérési Intézetet

Dr. Reyes Nunez José Jesús: Kataszteri kódexek és térképek az azték birodalomban

Dr. Plihál Katalin: Altland = Óhaza?

Sándor József: Alaprajzok hibahalmazai

Varga Norbert: „Határok és határjelek” Jelölés az UNESCO Világörökségi jegyzékébe

Lázár Lajos: A Közúti Adatgyűjtő Rendszer és ami mögötte van, az FME

★ ★ ★ ★ ★

Új ipari forradalom a térinformatikában – Térinformatika 4.0, II. rész

Konferencia az osztatlan közös tulajdon megszüntetéséről

Földmérőnapok (Nyíregyháza, Pécs, Békéscsaba)

Intézőbizottsági ülés

BME Diákköri Konferencia

Contents

50 Years Ago Was the Institute of Geodesy and Cartography (FÖMI) Established (*Domokos Székely, Dr.*)

Cadastral Codices and Maps in the Aztec Empire (*José Jesús Reyes Nunez, Dr.*)

Altland = Old Land? (*Katalin Plihál, Dr.*)

Sets of Errors of Ground-plans (*József Sándor*)

“Boundaries and Boundary Marks” Nomination for the UNESCO World Heritage List (*Norbert Varga*)

The Road Information System and What is behind it, the FME (*Lajos Lázár*)

★ ★ ★ ★ ★

New Industrial Revolution in Geoinformatics – Geoinformatics 4.0, Part 2

Conference on the Termination of Undivided Ownership of Agricultural Land

Surveyors’ Day (Nyíregyháza, Pécs, Békéscsaba)

Meeting of the Executive Committee

Students’ Scientific Conference at BME

50 éve alapították a Földmérési Intézetet

Székely Domokos

A Földmérési Intézetet (FÖMI), 50 éve, 1967. augusztus 1-jével létesítette a 22/1967 (MÉM É. 33.) számú utasítással dr. Dimény Imre mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter.

A 378/2016. (XII. 2) kormányrendelet értelmében a FÖMI-t, 2017. január 1-től, jogutódlással, – főosztályi minőségben – Budapest Főváros Kormányhivatalába beolvasztották. Ez a helyzet ma, amikor visszaemlékezünk az 50 évvel ezelőtti időkre és az azt követő évtizedekre.

A Földmérési és Távérzékelési Intézet 49 éves önálló tevékenységének történetéről szóló tanulmány kronológiai sorrendben, az egyes igazgatók hivatali időszakához kötött időszakok rövid összefoglalásával mutatja be az ötvenedik születésnapja előtt megszüntetett az önálló, országos hatáskörű intézmény tevékenységét, eredményeit, melynek jogköre Magyarország egész területére terjedt ki. A történeti áttekintés a Geodézia és Kartográfia című lapban megjelent írások alapján készült.

50 Years Ago Was the Institute of Geodesy and Cartography (FÖMI) Established

Domokos Székely

The Institute of Geodesy and Cartography (FÖMI) was established as of 1 August 1967 by the 22/1967 (MÉM É. 33.) directive of Dr. Imre Dimény, minister of agriculture and food.

The government decree of 378/2016. (XIII. 2.) incorporated FÖMI with succession – as a department – into the Government Office of the Capital City Budapest as of 1 January 2017. This is the situation today, when we remember the decades of the past 50 years.

The study on the 49-year history of the Institute of Geodesy, Cartography and Remote Sensing, terminated just before its 50th anniversary, presents the activity and achievements of the Institute, which had an independent sphere of authority over the whole country. The study follows a chronological order of the directors when summarizing the work of the Institute. The historical overview was based on the papers published in Geodézia és Kartográfia.

Dr. Székely Domokos

okleveles földmérőmérnök
szakmatörténeti kutató

Kataszteri kódexek és térképek az azték birodalomban

José Jesús Reyes Nunez

Az azték birodalom népei sajátos térképészeti ismeretekkel rendelkeztek, amelyeket változatos kiterjedésű területek ábrázolásában alkalmaztak. A kutatók érdekesnek tekintik az általuk fejlesztett kataszteri nyilvántartást, ami évszázadokkal megelőzte a modern értelemben vett közjogi földregisztrációt Európában. A rendszeren belül két ágat kell megkülönböztetnünk: a kataszteri kódexek és a kataszteri térképek készítését. A kódexek adatokat közöltek a népes-

ségről, a telkek méreteiről, illetve értékükről, miközben a térképeken a telkek térbeli elhelyezkedését ábrázolták. A spanyol hódítást csak két kataszteri kódex és kevés kataszteri térkép élte túl, amelyek alapján lehet következtetni a rendszer jellegzetességeire.

Cadastral Codices and Maps in the Aztec Empire

José Jesús Reyes Nunez

The peoples of the Aztec Empire disposed of proper mapping skills, which they used to represent territories of varied extension. The researchers consider interesting the cadastral register developed by them, which preceded by centuries the modern public land registration in Europe. We can make a distinction between two branches within the system: cadastral codices and cadastral maps. The codices contain data on the population, the size and value of the parcels, while maps were used to represent the spatial location of the parcels. The Spanish conquest was only survived by two cadastral codes and few cadastral maps, which are studied by researchers to infer the characteristics of the system.

Reyes Nunez José Jesús

egyetemi docens

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék

jesusreyes@caesar.elte.hu

Altland = Óhaza?

Plihál Katalin

A régi térképeinken feltűnő tájnevektől válik izgalmassá egy-egy hazánkról megjelölt térkép, mert e nevek forrása csak az ott élő, a térséget jól ismerő ember volt. A településnevek és a nagyobb folyók nevei más forrásokból is könnyen megismerhetők, sőt a víznevek, mivel több települést is érintenek ismertebbek, egységesebbek, a térképeken vonalas megjelenésük miatt a nevek helyhez köthetősége is könnyebb. Történészek szerint „Althland”, „Altland” az Erdélybe betelepült szászok által lakott és elfoglalt első területre utaló név lenne. Bider Pál magyarázata szerint a „Siebenbürgen” név, amely eredetileg csak a Szeben szász szék neve volt, utóbb pedig az áthárult egész Erdélyre. A népnyelv szükségét érezte ezt a területet olyan új névvel illetni, amely múltjukra utal, ezért lett e terület neve 1503 táján Altland azaz Óföld. Egy-egy térségben kialakuló, a többi területtől megkülönböztető nevek állandósulása – mire egy névből közbeszédben használt változat lesz – hosszú folyamat. Erdélyt, illetve erdélyi területeket is ábrázoló térképeken az „Althland” „Altland” tájnevek viszont 1532-től feltűnnek, és mindig az Olt folyó térségéhez köthetők. Ez nem meglepő, mivel a folyó német neve „Alth” „Alt”, a hozzá kapcsolódó „Land” szó, pedig egyértelművé teszi, hogy tájnévként ma is használt „Oltvidék”, és nem „Óhaza” jelentéssel bírt.

Altland = Old Land?

Katalin Plihál

Interpreting some of the names of regions in the old maps of Hungary may become an exciting subject, because only those people knew the actual reason of naming the area who lived there centuries ago. The development of the names of settlements and rivers can be easily traced, because they appear in many sources; as the rivers are linear features and connect settlements and their names may appear several times in a map, the river names are much more unified. According to historians, “Althland” or “Altland” is a name referring to the area populated by the Saxons in Transylvania. Pál Bider explains that the name ‘Siebenbürgen’ originally referred to the Saxon district of Szeben only, later, this name began to mean the whole of Transylvania. The local people, however, thought it necessary to give a new name to their region, which would remind them of their past: this is why the region was named Altland, meaning Old Land in about 1503. The consolidation of distinctive names needs longer time. This is why “Althland” or “Altland” appeared in the maps of Transylvania after 1532 only. However, this name always showed the area of the Olt River. This is not surprising at all, because the German name of the river is ‘Alth’ or ‘Alt’, and the added word ‘land’ clearly expresses that the name refers to ‘Olt Land’ and does not mean ‘Old Land’.

Dr. Plihál Katalin

térképtörténész

plihal1948@gmail.com

Alaprajzok hibahalmazai

Sándor József

Jelen írásban nem az alaprajzok készítése során tapasztalt közigazgatási anomáliákat vizsgálom, hanem a készítés során tapasztalható adat/munkarész hiányok okait, valamint az alaprajzok, a nyilvántartási térképi adatbázis és a tényleges helyszíni állapot különböző fajtáit, azok okait, feloldásuk módozatait.

Elsődleges probléma a „fel nem lelhető” alaprajzok pótlásának a kérdése. Véleményem szerint attól, hogy az alaprajzok az ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis részét képezik, így hiányok térképezési (térkép nélkülségi) hibának minősül, s a földhivataloknak a hiány észlelésekor hivatalból el kéne indítaniuk a pótlásukra irányuló eljárásukat.

A meglévő alaprajzok és/vagy a térkép és/vagy a helyszíni állapot közötti eltérések is két nagy csoportra oszthatóak.

Nagyjából a felük az eredeti építész alaprajz és a megvalósult állapot közötti eltérésekből, illetve az időközben, be nem jelentett változtatásokból fakad, melyeket megfelelő változási vázrajz benyújtásával tud feloldani az ügyfél.

A másik nagy szegmens a tényleges felmérési és/vagy térképezési hiba körébe tartozó eltérések: Az alapító okirat/alaprajz nem arra az épületre vonatkozik, mint ami a térképi tartalom; a levetített falsíkok hiánya a térképi adatbázisból; a belső udvarok falsík-vonalainak a hibái.

Jelen írásommal a teljes szakma figyelmét kívántam felhívni e problémákra, mintegy felvetni az esetleges későbbi térképi felújításoknál, mint szükséges megoldandó problémákat, feladatokat.

Sets of Errors of Ground-plans

József Sándor

This paper does not consider the administrative anomalies found during the making of ground-plans, but the reasons of missing data or work-sheets and the various types of differences between the information in the map database and the actual state as well as their causes and the modes of resolving of contradictions.

The primary problem is supplying the “untraceable” ground-plans. The ground-plans are parts of the map database of land registry, which means that a missing map is an error: in such cases, the land offices should immediately start the procedure of supplying them.

The differences between the existing ground-plans and/or the map and/or the actual state can be divided into two groups.

About a half of these deviances arise from the differences between the original ground-plan and the realized state or the unreported changes; the client can resolve this by submitting a new ground-plan with the changes.

Another half of the deviances come from the differences between the actual surveying and/or mapping mistakes: the foundation document/ground-plan is not that of the building in the map; the projected wall-face is missing from the map database; there are linear errors of the wall-faces in the quadrangles.

This paper intends to draw the attention of all professionals to these problems and tasks in order to raise this question when updating maps in the future.

Sándor József

ingatlanrendező földmérő
geodéziai tervező és szakértő

HM EI Zrt
sjb60sjb@gmail.com

„Határok és határjelek” Jelölés az UNESCO Világörökség jegyzékébe

Varga Norbert

A cikk bemutatja az UNESCO létrejöttét, a Világörökség program nemzetközi és magyarországi történetét. Végigköveti a folyamatot, ahogyan egy történelmi vagy természeti örökség a Világörökségi listára felkerül. Bemutatja a földméréssel kapcsolatos világörökségi helyszíneket és az osztrák földmérők kezdeményezésére elindult „Határok és határjelek” projektet.

**Boundaries and Boundary Marks”
Nomination for the UNESCO World Heritage List**
Norbert Varga

The presentation shows the creation of UNESCO, the international and Hungarian history of World Heritage program. It follows the nomination process, as an important historical or natural monuments are added to the World Heritage list. The presentation presents the world heritage sites that are related to the surveying and the "Boundaries and Boundary Marks" project by the Austrian surveyors.

Varga Norbert
jogi szakokleveles földmérő mérnök

Budapest Főváros Kormányhivatala
Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztály
varga.norbert@bfkh.gov.hu

**A Közúti Adatgyűjtő Rendszer
és ami mögötte van, az FME**
Lázár Lajos

A Közúti Adatgyűjtő Rendszert az elmúlt években számos konferencián, előadáson és publikáción keresztül mutatták be. A most megjelent cikk megpróbálja röviden, tömören és átfogóan bemutatni a Budapest Közútban folyó szakmai munkát, egy a mindennapokban leggyakrabban használt térinformatikai alkalmazáson keresztül. Ilyen módon egy kicsit technikaibb, ám lehet mégis kézzelfoghatóbb képet kaphat az olvasó, hogy hogyan, és milyen problémákra adhat választ a nagytömegű lézerszkenneres adatgyűjtés és az így nyert információk publikációja.

The Road Information System and What is behind it, the FME
Lajos Lázár

In recent years ROad Data Information System (RODIS) has been presented in a number of conferences, presentations and publications. This article attempts to briefly summarize the professional work at Budapest Közút, through a commonly used GIS application. In this way the reader can get a more technical, but still more tangible picture of how, and what problems can be solved with laser scanning data acquisition, and by publishing the collected data online.

Lázár Lajos
alkalmazásfejlesztési munkatárs

Budapest Közút Zrt.
Informatikai szolgáltató osztály,
lajos.lazar@budapestkozut.hu